

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2023**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. 332 с.

Рекомендовано до друку вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 30.05.2023 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, в.о. декана факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, в.о. декана факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, в.о. декана механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., в.о. керівника ННІ ЗУП, кандидат технічних наук, доцент; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (29 травня 2023 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, впровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2023

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ЗМІСТ

Антонова Г.В. <i>Дистанційне навчання: можливості та реальний досвід</i>	7
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Особливості використання ІТ-технологій в умовах дистанційного навчання</i>	13
Верхоланцева В.О., Паляничка Н.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Міжнародна діяльність ТДАТУ в умовах воєнного стану</i>	21
Вершков О.О., Антонова Г.В. <i>Психологічна модель, що оперує формальними позначеннями емоційних станів</i>	26
Вершков О.О., Мацулевич О.Є., Тетервак І.Р. <i>Програмна реалізація процесу моделювання функціональних поверхонь двигунів внутрішнього згоряння при виконанні лабораторних робіт з дисципліни «Інформаційні технології у виробництві»</i>	31
Гулевський В.Б., Постол Ю.О., Ковальов О.О. <i>Використання інформаційних технологій як ефективного засобу вивчення дисципліни «Основи проєктування систем електрифікації»</i>	37
Дашивець Г.І., В'юник О.В. <i>Застосування сітьового моделювання виробничих процесів в інженерних дисциплінах</i>	47
Дереза О.О., Дереза С.В. <i>Особливості підготовки фахівців технічних спеціальностей</i>	56
Єременко Л.В., Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Аналіз підходів до розуміння конфліктності як якості особистості в соціальній психології</i> ...	63
Журавель Д.П., Бондар А.М. <i>Інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей</i>	74
Землянський А.М., Землянська А.В. <i>Значення дисципліни «Політологія» для формування політичної культури майбутніх фахівців</i>	80
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В. <i>Щодо формування комунікативної культури здобувачів вищої освіти</i>	89
Зінов'єва О.Г. <i>Організація самостійної роботи студентів на базі використання інформаційних технологій</i>	97

Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Філософський аспект розвитку вищої освіти</i>	103
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Фучаджи Н.О., Гулевський В.Б. <i>Формування навичок науковця при викладанні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності»</i>	112
Козлова Л.В., Малюк Т.В. <i>Методичні підходи до проведення навчальної практики в дистанційному режимі</i>	120
Колесніков М.О., Покопцева Л.А., Пащенко Ю.П. <i>Неформальна освіта – крок до кар'єрного зростання</i>	128
Кривонос І.А. <i>Імплементация інтерактивних методів у процес вивчення іноземної мови дистанційно студентами спеціальності «Готельно-ресторанна справа»</i>	140
Ломейко О.П., Самойчук К.О. <i>Динаміка контингенту здобувачів ТДАТУ в 2022-2023 навчальному році</i>	149
Мацулевич О.Є., Антонова Г.В. <i>Автоматизація робочого місця інженера-механіка</i>	160
Мацулевич О.Є., Дереза О.О., Тетервак І.Р. <i>Використання САD-системи UNIGRAPHICS для технологічної підготовки виробництва корпусних деталей</i>	166
Михайленко О.Ю., Чаплінський А.П. <i>Колористичне рішення учбових приміщень з урахуванням норм ергономіки</i>	176
Паляничка Н.О., Верхованцева В.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Особливості викладання технічних дисциплін при дистанційному навчанні у період воєнного стану</i>	183
Панченко А.І., Волошина А.А., Мельник О.В., Волошин А.А. <i>Шляхи удосконалення дистанційного навчання при викладанні технічних дисциплін у вищій школі</i>	188

Покопцева Л.А., Колесніков М.О. <i>Розвиток особистості фахівця з агрономії під час навчання у вищій школі.....</i>	200
Попова І.О. <i>Формування soft skills у здобувачів вищої освіти енергетичного напрямку в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки.....</i>	206
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Особливості організації освітнього процесу здобувачів-енергетиків із вивчення обов'язкових дисциплін в умовах воєнного стану.....</i>	216
Сабо А.Г. <i>До дискусії щодо доцільності застосування презентацій у навчальному процесі.....</i>	224
Самойчук К.О. <i>Методика написання наукової статті здобувачами вищої освіти технічних спеціальностей в умовах військового стану.....</i>	231
Сахно Л.А. <i>Кейс-технології у викладанні обліково-аналітичних дисциплін.....</i>	241
Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Використання в освітньому процесі інтерактивних методів навчання.....</i>	250
Тараненко Г.Г. <i>Педагогічний дизайн як актуальна тенденція підвищення якості освіти.....</i>	259
Червоткіна О.О., Верхованцева В.О., Паляничка Н.О. <i>Основні тенденції розвитку професійної освіти в Україні і за кордоном.....</i>	265
Червоткіна О.О., Ковальов О.О., Фучаджи Н.О., Матвіїшин П.В. <i>Навчання під час війни в Україні.....</i>	273
Шаров С.В. <i>Методичні підходи до викладання технології проектування та адміністрування баз даних.....</i>	281
Шарова Т.М. <i>Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану.....</i>	288
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Використання Освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги.....</i>	297

Шлеїна Л.І. <i>Академічна доброчесність як невід'ємна складова сучасної вищої освіти</i>	304
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Інформаційні технології та їх застосування у процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін</i>	312
Kryvonos I. <i>The improvement of listening skills of future Hotel and Restaurant business specialists during the learning of the discipline «English for specific purposes»</i>	318
Lubko D. <i>Improving students' educational practice using interactive technologies on the Arduino platform</i>	326

Червоткіна О.О., асистент, Верхованцева В.О., к.т.н., доцент,

Паляничка Н.О., к.т.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ І ЗА КОРДОНОМ

***Анотація.** У статті розглядаються питання розвитку професійної освіти України та за кордоном у контексті сучасності, що мають важливе значення для самореалізації особистості. Здійснено порівняльний аналіз систем професійної освіти України, Японії, Швеції, Франції та інших країн.*

***Ключові слова:** освіта, професійне середовище, педагогічні дослідження, навчальні заклади.*

Постановка проблеми. У міру розвитку суспільства освіта набуває все більшого значення як особлива сфера соціального життя, що створює умови для самореалізації індивіда в процесі освоєння цінностей культури. Освіта покликана не лише задовольняти запити людей, компенсувати прогалини у знаннях, а й активно сприяти розвитку особистості [2].

Сучасні вимоги професійного середовища, для яких характерне широке використання інформаційних і комп'ютерних технологій, швидке впровадження досягнень науки і техніки у виробничий процес формують соціальне замовлення на працівників, які здатні швидко адаптуватися до динамічного виробництва, легко переходити від одного виду діяльності до іншого, здатні до безперервного самовдосконалення упродовж життя. Головна проблема, що виникає під час входження людини у професійне середовище, є її відповідність рівню вимог професійного середовища. Для вирішення означеної проблеми існує ряд суспільних засобів, серед яких чільне місце займає система професійної орієнтації молоді.

Останніми роками соціально-економічний розвиток країни супроводжується формуванням ринку праці, для якого характерними є зростання безробіття, загострення конкуренції, виникнення нових вимог до рівня підготовки фахівців, які здатні швидко адаптуватися до умов сучасного виробництва. Вирішення означених проблем тісно пов'язано з

активізацією процесу професійного самовизначення особистості ще під час шкільного навчання, забезпеченням допомоги у побудові та подальшому супроводі розвитку професійної кар'єри випускників загальноосвітніх, професійних і, особливо, вищих навчальних закладів.

Сучасні трансформаційні процеси, перехід до ринку праці зумовлюють потребу в мобільній особистості, спроможній свідомо ухвалювати самостійні рішення і нести відповідальність за їх успішне втілення, знаходити ефективні засоби самореалізації та самовизначення в соціально-економічних умовах, що змінюються

Аналіз останніх досліджень. Аналіз наукової літератури свідчить про досить високе рівні педагогічних досліджень, присвячених проблемам професійної освіти. Аспекти професійного самовизначення становлення та розвитку майбутніх фахівців відображені у працях українських та зарубіжних дослідників. Нормативною основою розвитку вищої освіти є закон України «Про вищу освіту», який був прийнятий 01 липня 2014 року №1556-VII. Закон спрямований на сприяння процесам демократизації взаємовідносин на всіх рівнях функціонування галузі, визначає повноваження та права всіх суб'єктів вищої освіти, принципи автономії вищих навчальних закладів, регулює відносини у сфері навчання, виховання, професійної підготовки громадян України, створює умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства й держави у кваліфікованих фахівцях з позитивним професійним іміджем.

Відомі українські вчені інтенсивно займаються дослідженням теоретичних і практичних основ іміджології. Зокрема, В. Мойсеєв підготував значну кількість праць з теорії і практики паблік рілейшнз, Г. Почепцов написав низку досліджень, присвячених актуальним проблемам іміджології й паблік рілейшнз, В. Королько – автор першого фундаментального підручника з основ паблік рілейшнз та проблем іміджу студентів вищих навчальних закладів, О. Холод запропонував цікаві підходи до систематизації складових іміджології. Діяльність керівника організації зі створення іміджу розглядаються в дослідженнях О. Доброневського, О. Омарова, Г. Почепцова, Е. Уткіна, О. Фельзера. Проблема формування іміджу навчального закладу розглядається в роботах Л. Даниленко, О. Мармази, З. Тимошенко та ін.

Протягом кількох років активно розробляється підхід, згідно якому вибір професії є проявом єдиної соціально-професійної орієнтації, способом досягнення відповідного соціального становища.

Формування цілей статті. Метою статті є розгляд питання розвитку професійної освіти України та за кордоном у контексті сучасності, що мають важливе значення для самореалізації особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі професійна освіта стала ключовим засобом трансформації сфери праці та економіки, боротьби із соціальною. Установи професійної освіти в Україні необхідно максимально зберегти, тому що вони, по-перше, мають задовольняти соціальні потреби молоді та дорослих, а, по-друге, заповнити трудові ресурси, що скорочуються [1].

Інтерес представляє система професійної освіти в Японії, де головним завданням є підвищення рівня загальних вимог, що висуваються до фахівців відповідно до розвитку економіки. Разом з тим, міцнішає співпраця державного та приватного секторів у питаннях професійно-технічного навчання молоді. Молодь бачить перспективу реального вибору професійного коледжу, оскільки цей навчальний заклад є альтернативою ЗВО. Наявність університетського диплома не дає колишніх переваг.

Популярні в Японії професійні навчальні заклади, що випускають фахівців вузької кваліфікації. Досвід професійної освіти в Японії дозволяє говорити про наступних можливих пріоритетних напрямів оновлення професійно-технічної освіти: формулювання завдань та створення умов формування нового змісту навчання з урахуванням сучасних методологічних підходів (модульне програмування, нові сучасні технології); створення нормативних законодавчих механізмів ефективної взаємодії системи професійної освіти та управлінських державних та підприємницьких структур, фінансового забезпечення, реконструкція та змісту професійно-технічної освіти на модульній основі [1].

У Швеції кошти Міністерства праці на цілі професійного навчання та перенавчання направляються тим навчальним закладам та центрам підготовки, де програми навчання ефективніші. Особливе місце у системі професійної освіти Швеції приділяється так званим курсам при гімназіях (термін навчання – від кількох тижнів до кількох років). На деякі з них можна вступити відразу після закінчення основної школи, для вступу на інші потрібна теоретична підготовка у гімназії (протягом одного року – двох років).

Спрямованість на трудову діяльність – одна з відмінних рис шведської школи. Невід'ємним аспектом активної політики щодо працевлаштування у Швеції є професійне навчання дорослих. У цьому

переслідується кілька цілей: зниження масштабу безробіття, досягнення рівномірного розподілу доходів населення, забезпечення зростання економічних показників. Однією з умов досягнення цих цілей є забезпечення зайнятості. На навчання йде, як правило, 20-30% обсягу громадських фондів, що виділяється на пов'язану з трудовими ресурсами; діяльність. Надається можливість безкоштовно навчитися основної професії або отримати додаткову кваліфікацію через організації служби працевлаштування, отримуючи стипендію або допомогу з безробіття.

Служба працевлаштування отримує заяви від тих, хто просить направити їх на навчання та, проконсультувавшись з ними вирішує питання про відповідну схему навчання. Повні курси можуть дати професії, що навчається, а короткі – додаткову кваліфікацію в тій чи іншій галузі.

Тривалість навчання на курсах регулярно змінюється з метою повнішої відповідності соціальному замовленню та може тривати від дня до року. Додатково можна пройти навчання з шведської мови, математики, іноземних мов, що дає шанс підвищити конкурентоспроможність ринку праці. Органи зайнятості взаємодіють із профспілками та організаціями роботодавців [5].

Найбільшою організацією у сфері освіти дорослих є група перепідготовки ринку праці. Також у мережу професійної підготовки дорослого населення входять народні вищі школи, різні навчальні гуртки, муніципальна освіта дорослих (від короткострокових професійних до академічних курсів), курси організацій, профспілок, заочне навчання по радіо та телебаченню тощо.

Професійна освіта у Франції цікава тим, що ті, хто закінчив секцію передпрофесійної підготовки, можуть продовжувати навчання лише у професійних навчальних закладах. Монополія видачі дипломів належить державі. Відповідальність за організацію системи, що строго централізована, лежить на міністерствах народного та професійної освіти. Приватні заклади контролюються владою. У Франції 70% робітників проходять перепідготовку до державних навчальних закладах, які мають спеціальні виїзні центри з перепідготовки, та 30 % – на підприємствах (при контролі з боку держави). У Франції здійснюється загальнонаціональне прогнозування потреби у кваліфікованих робочих кадрах враховуючи перспективи розвитку виробництва. Уряд віддає перевагу співпрацювати з Національною асоціацією з професійного навчання та фінансувати її програми у галузі професійної освіти дорослих.

Навчання дорослого населення ведеться з урахуванням перспектив ринку праці. 31% учнів отримують нову професію у сфері обслуговування, 25% – у сфері промисловості та майже стільки ж – у сфері будівництва.

Сучасна система професійної освіти Великобританії включає три основні ланки: освіта шкільна, університетська, подальша. Професійна освіта має давні традиції. Вже наприкінці ХІХ століття воно давалося у деяких школах, коледжах, університетах та політехнічних інститутах. Сучасні традиції економічного та соціального розвитку країни показали неспроможність такого підходу до професійної освіти. Воно перестало задовольняти і підприємців, і державу, і самих громадян, яким потрібна освіта, що дозволяє легко знаходити роботу або продовжувати навчання. В силу цього система освіти у Великій Британії в останні роки зазнала значних перетворень: навчання стало практикоорієнтованим, більш інформативним, активно розвивається неперервна професійна освіта.

Британський досвід показує, що без розгалуженої та різноманітної системи безперервної професійної освіти не можна вирішити проблему зайнятості. Важливо й інше – реалізація у цій системі загальнодержавних програм, що виробляють стандарт професійного майстерності.

Організація професійного навчання та перенавчання є лише одним із необхідних елементів всебічної стратегічної програми повторного працевлаштування вивільнених трудящих. Професійна підготовка та перепідготовка не повною мірою забезпечують зайнятість. У зв'язку з цим тристороння Європейська нарада Міжнародної організації праці дійшла висновку, що коли мова йдеться про безробітних, головна проблема полягає у визначенні того, на рівні яких спеціальностей та професій необхідно проводити професійну підготовку.

Розглянемо досвід професійної освіти у Німеччині. Під професійною освітою тут прийнято розуміти організовану діяльність навчального та учня, спрямовану на професійну підготовку останнього за кваліфікаціями, які можуть виявитися корисними в подальшій життєдіяльності та кар'єрі індивідуума враховуючи прогнозований поділ праці та видів виробництва та послуг, що розвиваються.

До поняття «навчання за професією» включаються форми професійної освіти, які забезпечують видачу випускникам документів, зізнаються на державному рівні: кваліфікації робітничого спеціаліста (кваліфікований робітник, кваліфікований службовець, підмайстер) або асистента за професією. Професійна освіта здійснюється головним чином у вигляді дуальної системи навчання: одночасне паралельне навчання на

підприємстві та у професійній школі, рідше – у професійних школах з відривом від виробництва. Воно є складовою державного навчання та виховання: в організаційному відношенні належить до другого ступеня середньої освіти, займаючи у ній нішу середньої спеціальної освіти [1].

Професійна освіта виступає рівноправною складовою частиною загальнодержавної системи освіти, що підпорядковується загальним основним цілям політики освіти, знаходиться у сфері економічних, соціально-політичних, ринкових, трудових та освітніх інтересів. У системі професійної освіти можуть навчатись і випускники вищої школи. Вважаємо, що таку можливість потрібно надати і випускникам наших закладів вищої освіти [1].

Професійне освіту в Німеччині сприймається як частина освіти загалом. Це свідчить про те, що в країні складається та розвивається система безперервної освіти. Учень під час навчання у дуальній системі займає двоїсте становище – і учня, і працівника підприємства, потрапляє у сферу широких соціальних відносин, де швидко дорослішає, а після навчання органічно адаптується до відомої йому трудової діяльності. Живучість та стійкість дуальної системи – у безпосередніх нерозривних зв'язках навчання з виробництвом, у досить високому рівні якості освіти та у високому ступені гарантованого працевлаштування.

Істотним компонентом організації німецької професійної освіти є незалежний контроль за її результатами. Він здійснюється освітніми структурами палат – галузевими об'єднаннями суб'єктів господарювання, яким делеговані значні повноваження. Висловлюючи інтереси підприємств, палати задають цілі, рівень та якість освіти, контролюють його параметри, хід та результати. Надається також право будь-яким іншим громадським групам брати участь у розвитку освіти через комісії професійного навчання, які мають можливість вести консультування, організовувати спільну діяльність загальноосвітніх та професійних шкіл, сприяють удосконаленню навчання та виховання молоді.

Висновки. Деякі поки що відсутні в Україні ланки функціонування та розвитку професійної освіти повинні бути обов'язково задіяні. Природно, що при цьому не може бути прямого запозичення форм і методів, потрібна їх адаптація до умов та специфіки української культури та соціуму, місцевих традицій, організації виробництва та освіти.

У країнах існує тенденція покладання відповідальності за спеціалізацію на підприємства. Цей досвід може виявитися ефективним і для України з метою забезпечення високого рівня професійної освіти.

На підставі узагальнення міжнародного досвіду можна зробити висновок, що професійна освіта відповідає сучасним вимогам [4]:

- якщо відповідає вимогам роботодавців усіх секторів соціально-економічного комплексу;
- швидко реагує зміни потреби економіки, відбиваючи технологічний розвиток і механізми управління, що змінюються;
- є сполучною ланкою між індивідумом та роботодавцем;
- задовольняє особистісним потребам індивідуума у будь-якому віці у розвитку кар'єри;
- надає однакові можливості для всіх;
- надає можливості для успішного просування кар'єрними професійними сходами.

Література

1. Скопенко О.І., Цимбалюк Т.В. Сучасний словник іншомовних слів. К. : Довіра, 2006. 789 с.
2. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди; голов. ред. В.І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
3. Філіппова І.Ю. Психолого-педагогічне навчання як спосіб корекції Я-образу вчителя. *Практична психологія та соціальна робота*. 2005. №4. С. 12–19.
4. Джура О. Теоретико-методологічні проблеми дослідження процесу професійного самовизначення особистості. *Вища освіта України*. 2003. №4. С. 32.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. К. : Академвидав, 2004. 218 с.
6. Гуцан Л.А., Морін О.Л., Охріменко З.В., Пархоменко О.М., Гриценко Л.І., Ткачук І.І. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах освітнього округу : монографія. Харків : Друкарня Мадрид, 2016. 220 с.
7. Балл Г.О. Внутрішня свобода особи і особистісна надійність у контексті гуманізації у контексті гуманізації освіти. *Практична психологія та соціальна робота* 2003. №9. С. 1–7.

Chervotkina O.O., Verkholtantseva V.O., Palianychka N.O. Main trends of professional development education in Ukraine and abroad

Summary. *The article examines the issues of the development of professional education in Ukraine and abroad in the context of modernity, which are important for the self-realization of the individual. A comparative analysis of the vocational education systems of Ukraine, Japan, Sweden, France and other countries was carried out.*

Key words: *education, professional environment, pedagogical research, educational institutions.*

